

Jonsberg, Barry: ***Pesem, ki jo lahko slišim le jaz.***

Prev. Nataša Grom. Dob: Miš, 2019. 280 str.

| M – 3. stopnja

Fantje | Odraščanje | Tesnoba | Medosebni odnosi | Identiteta | duševne motnje | panika |
družinski odnosi | dedki | medgeneracijski odnosi | šole | prijateljstvo | zaljubljenost | šport
| psihosocialna prilagojenost

»Čudovito branje, ki ti da misliti.« <https://www.dobreknjige.si/Knjiga.aspx?knjiga=6509>

Spodbude za branje:

- bralce na kratko motiviram, da knjigo preberejo,
- na skupnem srečanju najprej prisluhnem njihovim prvim odzivom,
- potem pa vodim pogovor tako, da se dotaknemo vsega, na kar nas opozarja spremna beseda, ki sem jo napisala:

**»Mislim, da so otroci mojih let strpni v takšnih pogledih, kot starejše generacije niso.«
Tako mladim kot odraslim v branje in za pogovor!**

Mladinski roman avstralskega avtorja Barryja Jonsberga jemljem v roke z velikim pričakovanjem, saj me je navdušil njegov prvi v slovenščino prevedeni roman *Moje življenje kot abeceda* (prev. Tadeja Spruk, Miš, 2017). Oba sta uvrščena v zbirko Z(o)renja in tudi tokrat pričakujem nova »zorenja« in nova »zrenja« ...

Večplastni roman opozori na več problemov

Prvoosebna pripoved 13-letnega Roba C. Fitzgeralda se začne z zaljubljenostjo v novo sošolko Destry. Simptome silovite zaljubljenosti, najprej preveri pri mami in očetu, s katerima se očitno dobro razume. Potem je treba sošolko osvojiti, toda ni mu všeč, kot svetuje sošolec Andrew, njegov dobri prijatelj, da bi kar pristopil in ji izpovedal ljubezen. Robov dedek Patrick Fitzgerald, ki je »star kot zemlja« in živi v domu starejših, zasluži, da je morda prava priložnost, da bi se vnuk – med prizadevanji za dekličino pozornost – lahko

soočil z nekaterimi bistvenimi problemi človeštva, hkrati pa bi si zagotovo utrdil tudi samozavest ...

Tako se na dedkov predlog Rob vključi v šolsko nogometno ekipo in se spoprime tako s treningi kot s prhanjem v moški slačilnici. Toda že na prvi tekmi se Rob sooči tudi s krivičnimi razrednimi razlikami (med revnejšimi dijaki na njegovi šoli in bogatejšimi na šoli Sv. Martina). Ko Rob kmalu nato spozna, da je svet ogrožen zaradi živinoreje, ga ded podpre pri odločitvi za vegetarijanstvo. Rob izvede celo javni protest proti lokalni klavnici, in to tako, da pride na naslovnico časopisa! Po dolgotrajnem Robovem prigovarjanju mu ded končno pove, da je bil vojak v vietnamski vojni in da ga je zaradi posttravmatskih motenj zapustila žena (Robova babica), vse to pa je zanj še vedno zelo boleče. Rob je zgrožen, ker vojnem na svetu ni videti konca, čeprav so vse nesmiselne in zahtevajo mnogo žrtev. Rob pa na koncu doživi še nekaj zelo bolečega: dedek umre, Rob je pretresen in žaluje, zave se umrljivosti vseh živih bitij in seveda tudi svoje končnosti.

Zorenje

Rob je kot glavni književni junak predstavljen sredi »zorenja«; intenzivno občuti »bolečine odraščanja« in življenja, razpre se mu svet odraslih, poln nedoumljivih dejanj in krivic. Obenem pa se zaveda, da je življenje kljub vsemu dragoceno in lepo, saj ljudi povezujejo sprejemanje, razumevanje in ljubezen, dragocene so medsebojne vezi in medgeneracijska podpora.

Rob ima za seboj že kar nekaj let prizadevanj in premagovanj: na koncu zgodbe namreč izvemo, da je vsa njegova prvoosebna pripoved nekakšno terapevtsko pisanje, ki ga opravi, ker obiskuje psihiatrinjo. Toda vsi že ves čas vedo za njegovo drugačnost (javna skrivnost) in nekateri ga tudi obravnavajo kot posebnega otroka oz. otroka s posebnimi potrebami. No, vrstnikom gre na živce tudi zato, ker je dober v angleščini, se navdušuje nad poezijo in gledališčem, ves čas pazi na svoj jezik in govor. Odločilni korak pa Rob naredi, ko svojo drugačnost javno prizna na šolski prireditvi.

Zrenje

Bobu postopoma uspe predvsem s pomočjo oseb, ki ga imajo rade: staršev, dedija, prijateljev ... torej s podporo tistih, »ki slišijo pesem, ki jo poje«. Zrenje, ki nam ga omogoči pričujoči roman, je strnjeno v citat Oscarja Wilda: *Človeka nimaš rad zaradi njegovega videza, oblek ali imenitnega avtomobila, temveč zato, ker poje pesem, ki jo lahko slišiš le ti.*

Rob to pove takole: *»Poskušal bom pojasniti. Prvič, o drugih otrocih in Danielu Smithu. O sranju, ki sem ga moral prenašati v šoli, sem vam povedal zato, ker ... no, jasno, ker me je prizadelo. Sem pa velikokrat tudi rekel, da to ni celotna zgodba.« Za uho sem si zataknil svojeglav pramen las. »Mogoče mislite, da so na naši šoli sami nasilneži s predsodki, pa ni tako. Res ne. Ja, nekateri so mi grenili življenje, kot ste se izrazili, večina pa ne. Res so me sprejeli. Res so bili razumevajoči.« Pokazal sem na fotografijo na mizi. »Hčerko približno mojih let imate, gospa P. Ne vem, ali se veliko pogovarja z vami. Ne morem si predstavljati, da z njo počnete to, kar z mano.« Nasmehnila se je, rekla pa ni ničesar. »Mislim, da so otroci mojih let strpni v takšnih pogledih, kot starejše generacije niso. Večini otrok je enostavno vseeno. Če nikomur nič nočeš, jih ne motijo ne barva tvoje kože, ne spolna usmerjenost, ne to, koliko si velik ali kako se oblačiš.« (272-273)*

Besedilo je pisano duhovito in humorno, z vrsto pristržnih mladostniških pretiravanj, ki se na nekaterih mestih bolj odraslemu bralcu lahko zdijo neverjetna ali kar metaforična (psihiatrinja očita Robu idealiziranje). Branje je ves čas v užitek in hkrati v razmislek! Mladim je v spodbudo, naj ohranijo zmožnost, da lahko slišijo pesem, ki jo pojejo drugi. Starejšim generacijam pa je roman lahko v opomin, da spolna usmerjenost ljudi nikakor NI in ne sme biti problem. Človeštvo ima veliko resnejših problemov, ki kličejo k reševanju ...

Mag. Tilka Jamnik